

ГОДИНА II.

БРОЈ 17.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ

ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АУТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.
СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

Власник: СРПСКИ ПАТРИЈАРХ ГЕОРГИЈЕ. — Уредници: СЕРГИЈЕ ШАКРАК-НИНИЋ и САВА ПЕТРОВИЋ.

У НОВОМ САДУ 26. АПРИЛА 1892.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

ПРЕДЛОГ

дисциплинарне уредбе за све органе народно-црквене управе митрополитске, епархијске и црквено-општинске, као и чиновничко особље тих управа.

Опште одредбе.

§. 1. Дисциплинарна правила ове уредбе важе за све чланове народно-црквених власти, за чланове органа општинске црквено школске управе, и за чиновнике и частнике намештене код народно-црквених духовних, административних и школских аутономних власти, као и код црквено-општинских органа.

На митрополита - патријарха (архиепископа), на епископе и на свештенство оба реда у погледу његовог свештеничког делокруга не односи се ова уредба.

ГЛАВА I.

О дисциплинарним судовима.

§. 2. Дисциплинарну судбеност врше:

1. општински дисциплинарни суд;

2. епархијски дисциплинарни суд; и
3. митрополитски дисциплинарни суд.

§. 3. Општински дисциплинарни суд састављен је из два члана црквенога одбора и из два члана школскога одбора, које ти одбори бирају сваки за се из своје средине. Овима члановима бирају ти одбори по једнога члана заменика.

У општинама, у којих не постоји школски одбор, бира црквени одбор четири члана у дисциплинарни суд и два члана заменика.

Председник општинскога дисциплинарнога суда јесте председник црквенога одбора, а кад је овај запречен, потпредседник истога одбора.

§. 4. Епархијски дисциплинарни суд састављен је из два члана епархијскога административнога одбора, из два члана епархијске консисторије и два члана епархијскога школскога одбора, које

те епархијске власти бирају свака за се из своје средине.

Тим члановима бирају наведене епархијске власти из своје средине по једнога члана заменика.

Председником епархијскога суда јесте епископ (архиепископ), а ако је епископ запречен, председник епархијске екуменитине.

§. 5. Митрополитски дисциплинарни суд састоји се из два члана саборског одбора, два члана митрополитскога савета, и два члана митрополитскога школскога савета, које те митрополитске власти бирају свака за се из своје средине.

Председник митрополитскога дисциплинарнога суда јесте митрополит-патријарх, а кад је он запречен, световни потпредседник саборског одбора.

Члановима овима бирају наведене митрополитске власти из своје средине по једнога заменика.

§. 6. Општински дисциплинарни суд суди у првој молби чиновницима и частницима, које постављају црквене општине, изузимајући председнике, потпредседнике и чланове црквенога и школскога одбора.

§. 7. Епархијски дисциплинарни суд суди:

а.) у првој молби члановима епархијалних власти, чиновницима и частницима намештеним код епархијалних власти и манастирске управе, протопресвитерима, председницима, потпредседницима и члановима црквених и школских одбора црквених општина.

б.) у другој молби у дисциплинарним стварима призваним од општинских дисциплинарних судова.

§. 8. Митрополитски дисциплинарни суд суди:

1.) члановима митрополитских колегија и чиновницима пристављеним код митрополитских власти;

2.) као призивна молба у дисциплинарним стварима, које су пресудили епархијски дисциплинарни судови.

§. 9. Чланови дисциплинарних судова не могу судити:

1.) у случају, кад се расправља њихова властита ствар дисциплинарна, и у пословима, од којих они непосредно очекују корист или штету;

2.) у пословима, који се тичу њихових супруга или рођака у узлазној и силазној линији или рођака до другога ступња у побочној линији

или тазбеника првога ступња, или особа, које су с њима у очинском, посиначком и старатељском одношају;

3.) у пословима, у којима су они већ радили као сведоци, вештаци, заступници и судци истражитељи;

4.) у пословима виших дисциплинарних судова, ако су суделовали при суђењу истих послова код нижега дисциплинарнога суда. Сваки члан суда којег се тиче таква запрека, дужан је то пријавити, и такав се члан уреда ради искључује од учествовања у дотичној ствари.

§. 10. И окривљеник може одклонити члана дисциплинарнога суда, ако може навести и засведочити разлога, који су кадри пристрасност његову довести у сумњу. Такви су разлози именито, ако члан суда стоји напрема окривљенику у одношају непријатељском или парбеном.

§. 11. О одклону одлучује, чувши према потреби одклоњенога члана, онај дисциплинарни суд, којег је члан одклоњен. Против те одлуке нема места посебној притужби.

§. 12. Ако се запреке, наведене у §. 8., тичу председника дисциплинарнога суда, имаде он уступити председништво потпредседнику, а ако се тиче чланова дисциплинарних судова, имају председници позвати на њихово место чланове заменике.

§. 13. У седницу дисциплинарнога суда имају се сваки пут позвати сви чланови, а ако је редовити члан запречен, и односни члан заменик.

За ваљан закључак довољна је присутност: код општинскога дисциплинарнога суда трију чланова;

код епархијскога дисциплинарнога суда четворице чланова, а

код митрополитскога дисциплинарнога суда петорице чланова, рачунајући овамо код сва три суда и председника.

§. 14. Чланови дисциплинарних судова бирају се на три године, а за сваки случај послују дотле, док се не изберу други. Ако се течајем тога времена испразни место члана дисциплинарнога суда, попуњује се ово у смислу ове уредбе, те ваља гледе трајања пословања таква члана оно исто, што би ваљало гледе члана, на којег је место изабран.

§. 15. Дисциплинарни судови одлучују апсолутном већином гласова. Ако су гласови преполовљени, одлучује глас председника.

§. 16. Сваки дисциплинарни суд и сваки повереник истражилац има дужност код свих извешаја и решења уреда ради једнаком поштом уважити све околности које су кадре оптеретити и растеретити окривљеника.

§. 17. Дисциплинарни судови нису при решењу везани на позитивна доказна правила, већ суде по свом слободном осведочењу, основану на савестном испитивању свих момената, који су изишли на видело у прилог и на терет окривљеника.

(Наставиће се.)

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

УГАРСКИ КНЕЗ-ПРИМАС И ЦРКВЕНА АУТОНОМИЈА.

(Свршетак.)

Но таква протестантека дефиниција наше црквене аутономије, какова се у напоменутом IX. зак. чланку од 1868. налази, дала је непосредног повода нашем народно-црквеном сабору, који је до то доба био, при расправи наших црквено-просветних ствари, само неко конзултативно тело, да се сада претвори у одлучујућег, децизивног фактора. Те као такви узео је на се иницијативу, да у том протестантском духу проведе цело устројство свију епархијских и митрополијских власти у нашој цркви.

И тек када се горње речи у IX. зак. чланку почеше практички примењивати на целокупно устројство наше цркве у духу протестантизма, престраве се наши епископи, те се почну најпре 1869. на сабору приликом питања о саборском председништву, а за тим 1870. приликом донашања саборског устројства, бранити. Али и ова сва обрана још за чудо слабо показује црквену свест у тадањих епископа; јер они, без примедбе, пуштају, да се санкционише нови „изборни ред за сабор“ и ново „уређење епархија“, који се очито противе духу устројства цркве православне. Но ипак се види, да се та свест буди, и да они тек сада почињу увиђати и осећати велику основаност каноничког уређења у цркви; они се тек сад почињу кајати, што су олако напустили своје каноничко, пак се већином бацили били на грађанско правно становиште, при обрани својих, односно црквених права. Производ је ове пробуђене црквене свести, познати епископски „сепаратни вотум“ на саборско устројство од 1870. године.

У овоме вели Епископат, — са свим сагласно црквеном учењу, — да се за доба упражњене митрополитске столице, не могу у цркви никакве новости увађати, и: да се сва саборска закључења могу само у споразуму са синодом доносити. А почем тада у нашој цркви митрополита не беше, то се онда ни синод држати не могаше, дакле, ма сабор каквих закључака доносио, ови не могу до правовањности доћи. Но код овог „сепаратног вотума“ иде епископат и даље, него што је то чинио код оне своје изјаве од 1865. године. Он већ у целом том новом саборском устројству поименце обележава 11 предмета, који црквеном православном устројству противрече, те отворено изјављује, да не може никад пристати од своје стране на то саборско устројство док се према учењу цркве приговорена места не преприча.

Сепаратним вотумом нашег епископата и изјавом, да се: за доба упражњене митрополитске столице не могу у цркви никакве нове уредбе доносити — казано је за сва времена и то, да су све оне уредбе ништаве и за цркву необезне, које су о цркви донесене онда, када је митрополитска столица упражњена била.

С тога све оне уредбе, које су о цркви и црквеној администрацији донесене у времену од 1870—1874. године, када је митрополитска столица упражњена била, не може имати за цркву и црквену јерархију обавезне важности, него ако су тим уредбама цркви и епископату незаконитим пу-

тем отета некоја права — црквеној јерархији и епископату света је дужност, да та отета права накнадно за се рекламује. И кад јерархија то чини, онда се не може рећи, да она крњи стечена права народна, већ само то, да јерархија законитим путем хоће да поврати своја стара насилно јој отета природна права.

Наш епископат долази тек у синодалном свом операту од 20. септ. 1882., а особито у мотивацији истогa операта, до потпуне свести о своме положају у цркви православној, на према томе и о дужности на обрану права исте цркве. Та свест о своме праву и дужности у цркви православној, дала је и снаге и одважности епископском синоду, да приликом давања свога мњења на извесне операте сабора од 1879. у својој синодској седници од 9. (21.) октобра 1886. са свим јасно према учењу српске православне цркве прецизира своје ставове и одношај према сабору и његовим закључцима, те тиме, *facite*, да позове исти, да у томе духу и правцу предузме целу црквену организацију, ако жели, да му рад до каквих резултата дође.

Овај се закључак подиже до потпуне висине једног епископског синода у православној цркви. Његова мирна озбиљност и његова научна прецизност изједначује га са достојанством црквених канона, у којима васељенски сабори излажу учење цркве православне. Отуда нас овај синодални закључак потпуно измирује и ублажује према вероисповедним погрешкама, које је наш епископат у шездесетим годинама учинио био.

О томе не може бити сумње, да св. архијерејски синод митрополије карловачке има потпуног права, да заузме кад-тад положај против оног устројства, које се са каноничким начелима православне цркве не слаже, а то му је право тим евидентније, јер у цркви нити има прецеденса, нити застарелости т. ј. нити је црква обавезана нешто учинити против свога духа и устројства само за то, што је то некада у њој, у опште или местимице, постојало; нити она сме нешто противканонично у цркви и даље одржавати, него што то нужда цркве захтева, само за то, што то већ кроз дуги низ година у цркви постоји. Дакле,

ако је нешто противканонично у цркви православној — као н. пр. данас код нас протестантско устројство цркве — постојало или за то постоји, што је тако, у то доба, било нужда, било потреба цркве изискивала: то, чим су разлози, са којих је то у цркви тако уведено било, престали, обавезан је у првој линији православно епископат, да цркву одмах на њен канонични темељ опет поврати.

Код нас, као што смо већ навели, постоји протестантско уређење цркве. Разлог је том нашем протестантском устројству био: незнање нашег основног црквеног учења у погледу црквене организације, како од стране клира, тако и од стране пастве. Но како је, које искуством, које бољим проучавањем нашег црквеног учења, престао тај разлог незнања и непознавања основних каноничних начела наше цркве, то је пре свега баш сам епископат и позван био, да као врховни чувар непроменљивих божанствених устава наше цркве, ту аномалију целој цркви објави и да се постара цркву на своје основе опет натраг повратити.

Јер, нема веће несреће за побожног и искрено оданог човека једној вероисповести, него када дозна, и то када у најтежим данима свога живота дозна, да оно, што он ујердно исповеда под именом учења православне цркве, у чему он утехе налази и одкуда он спасења очекује — кад дозна, да то није православно учење, и по томе, да у том нема за њега спасења и избављења! За то хвала, велика хвала светоме синоду, што нас је од тога страшног разочарања сачувао!

Допада ли се пак коме данашње протестантско уређење наше цркве, боље, него наше православно: то га нико не задржава отворено отићи и прећи у протестантизам, те тамо тражити насладе и задовољења својим могућим похлепама; а не, да он својим насилним променама и преображајима у православној цркви, унесређава и обеспокојава толике душе православне, које желе и на даље бити и остати у духовној свези са својим умрлим родитељима и прародитељима, са својим народним светитељима, царевима и мученицима.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

При донашању синодског закључка од 9. (21.) октобра 1886. суделовала је и Његова Светост садашњи преузв. г. Патријарх српски Георгије. Па кад то знамо, да ли онда можемо и предпоставити, да и тако звани „јединствени“ или „једноставни“ штатут саборског одбора, који је на темељу упутства, и под надзором Његове Светости постао, може бити друкчији, и на другим се основима подизати, осим на основима свете православне цркве, а то је на основима, који су сада, услед горњег синодског закључка, за све епископе и митрополите наше, па и у будућим временима, обвезни? С друге стране можемо ли према прошлости Његове Светости и једне трунке посумњати, да ће у том штатуту бити по „верне“ мање права, него што их може у том погледу православна црква, до крајњих граница попуштајући, својим вернима дати? Та сравнимо само права, што их верни по „јединственом“ штатуту у нашој цркви добијају, са онима, што их кнез-примас својим вернима даје, пак ћемо се зачудити, како је примасово нуђење према нашем фактичном поседу ништаво, па опет је римокатоличка паства са тим задовољна и захвална, а ми, који, у себи признати морамо, да и морално и материјално испод исте стојимо, подижемо читаву хајку и склапамо читаву заверу против својих најбољих људи, свога епископата и своје цркве — а не треба из вида да губимо, да је и нашој православној и римокатоличкој црквеној организацији, један и исти канонички темељ, једно и исто јерархичко устројство!

Тога ради оканимо се свију бескорисних дискусија и зађевица, него једном дођимо к себи, те најпре проучимо оне ствари, о којима желимо говорити и расправљати, или бар слушајмо у тим предметима људе стручне и обавештене, а немојмо се поводити за онима, који се праве, да о свима стварима нешто знају, а они о њима ни појма немају. Научимо се из горе наведених речи угарског кнеза-примаса с једне, и његове римокатоличке интелигенције с друге стране, како се у црквеним стварима поступа. Сви су без разлике угарски римокатолици примили горње речи кнеза-при-

маса са признањем и благодарношћу, при свем томе, што су они у тој аутономној организацији, какву им примас нуди, много даље мислили ићи, него што им то кнез-примас својим говором допушта. Ал они веле, као год што у свему тражимо стручњака и тога се мњењу, као лајици, покоравамо, тако ми и у овој црквеној ствари потражисмо стручњака. Па кад нам кнез-примас у овој црквеној ствари као стручњак, о кога љубави према цркви, народу и отаџбини не сумњамо, вели, да та аутономија може само онакав облик имати, и у оним се границама кретати, како је он то у својој горњој речи изложио: то му сви верујемо, сви му се поклањамо и захваљујемо.

Ето како се понашају од нас побожнији, богатији, просвећенији и напреднији чланови једне пастве, према својим црквеним старешинама, а како се ми понашамо? Ми, по несрећи, пре верујемо о нашим црквеним стварима свакоме човеку са сокака, него ли својим толиким угледним људима, које смо сами у сабор бирали и који су нам горњи „јединствени“ штатут донели; него ли и својим епископима, своме патријарху и целом синоду, којих је опстанак, углед и будућност за ту цркву везана и који не могу са попуштањем лично ништа изгубити, него само добити; па кад они, при свем томе, опет друкчије говоре и чине, него назови народни пријатељи, већ би та појава, код паметног, присебитог и од рачуна света, довољна била, те да од себе одгони све наговараче противу горе наведеног „јединственог“ штатута.

Па кад је то код нас већ тако, то онда, наши бољи елементи, угледајући се на поступак интелигенције других вероисповести, у црквеним стварима, нека се искупе око своје јерархије; а јерархија наша, — не обзирући се на глас и вику неупућених или намерно злобних противника својих, него имајући у своме горе наведеном синодалном закључку путевођу, а у побожним, свесним и добрим хришћанима пастве своје потпору у предстојећој организацији наше српско-православне аутономије, — нека корача одважно и свог звања достојно

напред, знајући, да ће организацијом наше црквене аутономије баш на тим и таквим начелима, на којима се подиже и сам „јединствени“ штатут, учинити неисказане користи народу и цркви; да ће тиме баш и себи стећи благодарна спомена од потомства, докле год буде српске повеснице тра-

јало! У то име с Божјом помоћу, неустрашиво напред!

Оволико нађосмо за данашње околности потребно, да приликом горње енунцијације кнеза примаса о римокатоличкој црквеној аутономији, и ми о нашој црквеној аутономији рекнемо!

ТОЛСТОЈ У ИЗДАЊУ „МАТИЦЕ СРПСКЕ“.

Написао прота Јован Вучковић.

(Наставак.)

Ко је читао Толстојеве приповијетке у 30. свесци „Књига за народ“, тај их и зна, а ко није читао, ево му кратког садржаја, најприје прве, па онда и друге приповијетке.

У првој се приповиједа: Два сина богатог неког човјека, један војник, а други трговац, засноваше куће за се. Војник не може да напредује, јер жена сувише троши. Трговцу опет никад доста. И ишту од оца свој дио. Отац одбија па најмлађег сина, Ивана-лудака, и кћер, пијему Малању. Но кћи нијема, па не може протестовати, а Иван је лудак, па му је све право. Тако добише старији синови свој дио, без свађе и кавге. С тим свршује први дио приповијетке.

У другом дијелу наставља се са приповиједањем о напорном раду тројице младих ђавола око тога, да браћу заваде, јер матором даби није било право, што се браћа у миру подијелише. Семен војсковођа, мајсторијом ђаволовом, изгуби битку одсудну, пропаде му углед и иметак и он се враћа к своме брату Ивану-лудаку. И Тарасу трговцу патрунило је већ младо ђаволче. И он ће на скоро пронасти, па ће морати натраг к оцу, управо к брату Ивану-лудаку, коме треће ђаволче не може да нахуди.

У трећем дијелу приповијетке дочена Иван-лудак ђаволче које му смета при орању, али га пушта с миром, добивши од њега три коричка, лијек од сваке болести. Вративши се са орања налази код куће Семена-војина и жену му, који ишту да их прехрани. Иван-лудак их прима. Жени Се-

меновој смрди Иван-лудак, не може с њим да једе за истим асталом, па се Иван уклања.

У четвртном дијелу излази ђаволче које је Семена упропастило, да окуша са Иваном. Но зла му срећа. Смета Ивану код ко-сидбе, па изгуби пола репа. Хоће да ушљесиви Иваново ражено сношље, а Иван га набоде на виле. Иван га не хтједе пробо-сти, већ пусти и њега с миром, а доби од њега моћ да може из ражене сламе правити војнике који знаду пјевати — да буде моба веселија — изговарајући формулу: „реко поп да не буде сноп, кол'ко у теби сламака, тол'ко мени војака“. Послије те афере дошавши кући налази и другог брата, којег такође љубазно прима, а са његовом женом пролази као и са женом првога брата.

У петом дијелу приповијетке долази треће ђаволче, које је упропастило Тарасатрбушка, да Ивана смете. Иван-лудак сијече дрво да прави нове куће за браћу. Ђаво отешчава Ивану-лудаку посао. Но лудак уз неизмјерни напор физичке силе, као и у пређашњим сусретајима са прва два ђаволчета, надвлађује. Увати ђавола, али га не посијече већ га пушта, добивши моћ да од хрстова лишћа прави повце, за које Иван мисли да ће бити добри дјечи за играње.

Шести дио приповиједа како Иван-лудак прави повац и војнике за забаву женскадије, која се отима за новац-играчку и чуди се војницима пјевачима.

У седмом дијелу приповијетке казују браћа Ивану-лудаку шта се све може са војницима и са новцем учинити и Иван

ствара Семену војску, а Тарасу новаца. Обећа им и за будуће своје услуге. Сад Семен има много војске, али нема је чиме издржавати. Тарас опет има много блага, но нема ко да му га чува. Хајде к Ивану-лудаку да прави новце за Семенову војску а чуваре за Тарасово благо. Али Иван неће, ма да је браћи обећао. Семенови војници убили су човјека, Тарасови дукати пак однијели краву једне удовице, па Иван неће више да прави војнике ни дукате. Јогунлук тај Иванов ништа не помаже. Семен и Тарас не страдају сад ради злих дијела њихових. Лијепо даде један другоме што је коме требало. Подијелише Семенову војску, подијелише Тарасово благо. Подијелише браћа, и постадоше обојица цареви, и оба — богата.

У осмом дијелу приповијетке постаје и Иван-лудак царем. Добио од ђаволчета она три коричка, лијек од сваке болести. Једним излечи своју трбобољу, другим своје псето, а трећим једну просјакињу. Мислио би човјек да он сад више не може да лијечи, али није тако. Сама његова појава на прагу царске куће у којој је била болесна кћи царева, доноси овој здравље. А цар отац даје му своју кћер за жену и уступа му пријесто.

Девети дио приповијетке казује нам како сва три брата лијепо царују. Једино Ивану-лудаку не прија господски живот. Скине он са себе царско одијело, остане истина цар, али цар-тежак. И жена његова, негдашња принцеза, засука рукаве. Противила се она мало том новом реду двореком, али шта ће, куд глава тамо и рец, куд муж тамо и жена. Сад је у Ивановој држави лијепо. Свако се посветио физичком раду, сви имаду што им треба, па имаду шта дати и добрим људима, кад их прилика у Иванову државу донесе. Само умни и паметни људи одоше из Иванова царства. Њих тамо није требало!

Ево у десетом дијелу приповијетке маторог ђавола. Његови ђаволчићи нису браћу завадили ни упропастили. Сад ће он да покуша. И брзо посла Семена у суво грожђе. Упропасти му војску. Тараса трговца стјера тако у шкрипац да поред свег свог блага нема ни шта да једе. Сав свијет доноси

му само новац, а продати му нико неће ништа.

У једанаестом дијелу приповијетке мучи се матори ђаво са Иваном-лудаком. Као војвода наговори Ивана да и он заведе војску. Али, добровољно неће нико из Иванове државе у војску. Иван дозволи ђаволу-војводи да и силом заведе војску, а кад војвода поче пријетити народу ако не пође у војску, пође народ к Ивану, па га пита: је л' истина да ћеш нас погубити, ако не пођемо у војску? Иван им одговара: Где бих ја вас убијао?! Да нисам и сам лудак, ја бих вам протумачио, како је то и шта је, а овако не знам ни сам, каква је то ствар. Народ се обраћа Ивану: па онда да и не идемо. Иван народу одвраћа: „Па не браним; кад не ћете, а ви не идите.“ Ђаво насједне, но не мирује. Оде он цару тараканском, наговори га да удари на Иванову државу. Војска цара тараканског уђе у државу Иванову, ал' нико да им се одупре. Изашли Иванови људи на блену у тараканске војнике, па се чуде и диве. Војсци тараканској треба хране. Иванови људи сами јој дају што јој треба. Тако један, тако други дан, све једно те једно: свуд се даје — нико се не отима и не брани, него их још свуд задржавају, да остану код њих. Ако је, веле, браћо, код вас тако тешко живјети, а ви пређите амо к нама, па се ту међу нама настаните. Војска пролази села и градове, нијдје да јој се ко опре, свуд пуки народ — храни себе и другога; нико се не брани, но сваки их задржава и призива к себи. Досадило се већ војсци тараканској па ниште од цара свог, да је шаље на другу страну. Ражљућени цар заповиједа војсци својој нека руши, пали, убија. Али се Иванови сељаци ни тада не бране, само плачу и моле војску тараканску, нека узме и носи што год хоће, а нека не упропашћује толико добро. И смилова се војска тараканска и разбјеже се из Иванове државе.

Са дванаестим дијелом свршује се приповијетка. Матори ђаво чини још задње покушаје, да упропасти царевину Ивана-лудака. Добије дозволу од Ивана да гради кућу неку у којој се имао завести неки завод. Народ Иванов ради за надницу, док

им није било доста новаца за накит женама и дједи за игру, па више неће нико да ради. Ђаво прође зло. Већ му нико за новце не да ни јести, а он неће да прими оно што му се, Бога ради, за бадава даје. По заповести Ивановој мораде га свака кућа хранити редом. Дође ред и на Иванову кућу. Ђаво-господин није имао на рукама жуљева, за то доби огризине да једе. Такав је ред у кући. Ко нема жуљева на рукама, не пушта се за астал. Ђаволу је то лудо изгледало. Хоће он да научи Ивана и његове људе, да се и главом може радити. Иван му допусти и то. Али ђаво опет зло прође. Већ малаксао говорећи народу нешто што народ није разумио. Срушио се са своје високе катедре, испребијао се и кад Иван хтједе да приђе, да види колико је главом нарадио, провали се земља и ђаво оде под земљу.

„И живи вам Иван и до данашњег дана, и сав народ јури у његову земљу; дошла му браћа, па и њих храни. Ко дође, рекне: храни нас. Па не браним, вели, живите ту, дао је Бог свега доста. Само је остао још увијек онај обичај у његовој земљи: у кога су жуљеви на рукама — сједај за сто, а у кога их нема — нек чека огризине“, — тако завршује приповијетка.

Ето вам басне најженијалнијега рускога писца, грофа Толстоја. Њега зову присталице тако. Кад бих морао говорити о техници приповијетке ове, био бих у највећој неприлици. Мени изгледа склоп њезин врло чудноват. У грофа Толстоја чудновата је логика. Протумачити се може само тијем, што је све ђаволеки посао, при таквом послу не смије се тражити људске логике. Него мене се то ништа не тиче. Ја питам само: шта може наш народ научити из ове приповијетке?

Ако наш народ није оних душевних способности, каквих је био народ у царевини Ивана-лудака, онда он може из ове Толстојеве басне много научити, премда у њој имаде доста тога, што наш народ већ знаде.

Има у приповијетци овој елемената хришћанских, које наш народ чује у школи, у цркви, па и у својој кући хришћанској. Срећом или несрећом не живимо ми у ца-

ревини Ивана-лудака. Ко божје дарове на зло употребљава, тај их и не заслужује, као ни Семен ни Тарашко, премда ови употребљавају на зло дарове ђаволске. Милостив треба бити, ма и не био Иван-лудак. С браћом треба у миру и љубави живити, па баш ако човјек и није калибра Иванове памети. Радити треба, прне руке доносе бијелу погачу, и т. д. Ово је наш народ знао прије но што је добио ову књижицу из задужбине Петра Коњевића, који, да је био у Ивановом царству, не би имао ни чиме, а ни рашта, остављати задужбину народу своме.

Него, није то само што народ наш из ове књиге научити може. Све зло, само је физичко зло. Физичким напором побјеђује се зло. Иван-лудак је идеал кога Толстој човјештву препоручује. А Иван се бори против ђавола са црталом, косом, вилама, сјекиром. Бори се и побјеђује. Не треба ти човјече молитве, да се одбраниш од „навјета ђаволског“. Пљуни у длане, упи се, и ђаво ће бјежати испред тебе! Једино што има врједности, то је физички труд. Ума, разума ти не треба. Просвјета је ђаволски посао, без ње може човјек бити. Ко главом ради, тај не заслужује ни комад добра хљеба, нека једе ако остане огризина. Добро, добро. Али ако наш народ прихвати ове теорије, не треба му тада ни Матице! Та човјек не треба знати ни читати ни писати, па ипак може добро живјети, чак и царем постати.

Од куд камо, Толстој се непрестано враћа на говор о „прокормљенију“, прехрањивању, јелу. Виших каквих тежња нема у Толстојева човјека. Како ћеш се прехранити, чим ћеш пријево напунити, то је главна, једина брига човјеку. Све друго је глупост. Ја не вјерујем да су данашњега мужика руског искључиве бриге само за утробу, али знам да нашем тежаку нијесу Већина нашег народа живи у доста повољним приликама. Равни Сријем, Банат, Бачка, добар дио горње Славоније и доње Хрватске, Босна, Србија, све то нијесу земље које се не би дале орати без Иванових напора. Наш плуг у овим земљама лако одрезује бразде, не задржавају га ђаволске шапе. Само паметног рада и госпо-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNIBR.BS

дарена треба код нас. Но ето чуда, ума нам не треба. Бар приповијетка Толстојева томе нас учи!

Још само нешто да споменем. Српство је имало своје Тараканце. Но наши пра-дједови не знадоше за науку Толстојева. Бијаху луди па се одушираху Турцима и спасоше што се спасти могло. И још ћемо ми имати својих Тараканаца. Па ето сад хоће „Матица српска“ да нас научи, како

ћемо ми лакше с њима изаћи на крај! Назарени наши могу бити задовољни. Ако је Српству право, и мени је право.

Ето шта све може наш народ научити из ове приповијетке Толстојева. А да ли је „Матица српска“ требала својим авторитетом овакву науку потврдити? Ја велим: није, и опет није. Но да видимо још и другу приповијетку.

(Свршиће се.)

САМОУБИСТВО СА РЕЛИГИОЗНО-МОРАЛНОГ ГЛЕДИШТА.

(ПО РУСКОМ.)

Од Саве Теодоровића, професора и катихете у кр. вел. реалци у Земуну.

(Наставак.)

6.) Није пужно ни спомињати, да је самоубиство противно хришћанском учењу, пошто војује против његова духа и уништава у основи идеју божанства; те по томе је само по себи тешки грех. Ако на-лазимо у старом завету примере самоубиства, у Ахитофелу (2. Цар. 17, 23.); Саулу (1. Цар. 31, 5.); ако видимо, како Јов моли у Бога смрт (1. Цар. 1, 3 и сљ.), — то показује само одступање од Мојсијева закона (Исх. 20, 13). У новоме завету видимо, да је Јуди, који се обесио, одређено особито место, т. ј. мрачно седиште у аду, по речима св. писма (Дјејан. 1, 25.). При том, хришћанство учи, да, кад над нама влада не слена судба, него благо божанство; кад у свету све иде по морално-разумним целима љубави: то ми убијајући сами себе, показујемо тиме неповерење према вишем бићу, неповерење према разумном животу. С тога гледишта и све побуде к самоубиству губе цену. — „Мени је тешко“ — но знам, да то није случајно, по да има свој разумни повод и цели; „мени је тешко“, но мој се живот овде не завршује, нити се овде решава питање о моме животу, него тамо с оне стране гроба, у будућем животу. По томе даље, самоубица се у нас назива „сватотатцџиз“, који дреко улази у планове божјег управљања светом и дреко се решава, да у њих проишкне. По божјем управљању светом сваки од нас припада Богу, а не самоме себи. Живот је наш

божји дар, а продужење му и трајање тачно одређено; по томе ми не можемо њиме располагати као својом својином, но дужни смо чекати време, када буде Богу угодно, да га прекрати; краће речено: живот наш и смрт стоје у божјој руци. Кад господар света чува наш земаљски живот, не гледећи на то, што би га могао свагда прекинути, то је јасно, да смо по његовој вољи ми дужни живити и слично њему деловати. Ко дакле себе лишава живота, тај тиме показује неповерење према премудрости и благодати божјој, тај раскида свету свезу послушности и љубави к своме Творцу и прекида јединство са њиме, које сачињава суштину хришћанске религије. (Crusius, Moraltheologie, Th. II. §. 106.) Још стари имали су неко право на самоубиство, пошто нису јасно појмили цели живота, за њих је живот био игра случаја или судбе; они су били гледаоци на арени. Тако исто статистика самоубиства доказује, да онде, где религија видљиво опада, тамо је више самоубиства.*) Значајно је, као што показују опажања, да лутеранство већма нагиње к самоубиству, него друге вероисповести; с тога, што оно граничи са савременом философијом, а савремена философија олако узима људски живот и предаје га свакоме на вољу и потпу-

*) Око 1860. године говорило се у паришкој медицинској академији о том предмету, те се списком показало, да у Баварској, Данској, Францеској, Хановеру, Прусској, Саксонији и Шведској умножавање броја самоубиства, премошје умножавање насељења и умирања у опште.

но располагање. Материјализам убија сваку клицу вере и надежде.

Вредно је такођер да чујемо назоре о самоубиству некојих новијих либералних мислилаца, који су у своме животу са хришћанском религијом и рат водили! Ево шта вели о томе Русо: „Ти хоћеш, да престанеш живети; по ја бих желио знати, еда ли си почео живети? Зар си ти за то на свет створен, да ништа не радиш? Зар теби небо не налаже са животом дужност, коју ваља да испуниш? Ако си провео дан свој до вечера, можеш остали део почивати; по посмотримо твоје дело. Ти набрајаш патње људске, па велиш: живот је зло. По посмотри поредак ствари и погледај, да ли ћеш у њему наћи и нешто добра, што није помешано са злом. Смеш ли ти за то рећи, да нема добра у свету, и можеш ли ти природно зло са оним, што зло само слу-

чајно трпи, заменити?... Ти си у животу већ уморен, па кажеш: живот је зло. Но пре или после ти ћеш се утешити, и рећи: живот је добро. Ти ћеш имати право, а ипак нећеш боље судити; јер ништа се друго није променило, до ли само ти. Промени се ти од сада, и пошто зло у твоме злом душевном расположењу лежи, поправи своје поремећене осећаје, па немој потпаљивати куће, да се опростиш труда, да ју уредиш. Само добро, које смо учинили, остаје. Немој дакле више говорити, да је зло дуже живети, јер управо од тебе зависи, да од њега направиш добро; а ако је зло, што си живео, то је управо један разлог више, да још дуже живиш. Немој више казати, да ти је слободно умрети; јер ти би тако исто могао рећи, да ти је дозвољено, да се подигнеш против виновника твога бића и да се своме опредељењу изневериш.

(Свршиће се.)

МАТРИКУЛАРНИ ИЗВОДИ И СВЕДОЦБЕ.

(Наставак и свршетак.)

Биљевовање матрикуларних извода.

Што се тиче биљевовање на изводе, опште је правило: на извод, који је издат на приватну употребу, и који сведочи само једну околност, долази биљега од 50 новч.; на компликоване изводе пак или на породичне извештаје онолико пута по 50 новч., колико се околности сведочи у њима.

Правилно се прилепљује биљега онда, ако се доњи — бојадисан — део биљега првим редом текста препише, али тако, да се ред почне још испред биљега, а не да је прво — велико — слово прве речи написано на самој биљези. Није слободно прилепити биљегу на писан или штампан текст, те га тиме покрити, нити је слободно ударити на биљегу званичан штампил.

На изводе, који се издају војно-обвезнима, кад ишту дозволу за женидбу, даље кад се издају активним војницима, који моле свој одпуст из војске, долази обаљена биљевогина, у колико се на њих без обзира на то, што се у њима више околности сведоче, лепи биљега од 50 новч. по табаку.

Ослобођени су од биљевовање:

- 1.) Изводи под А. и Б.
- 2.) Каталог имена оних, који спадају у прву годину војно-обвезаних;
- 3.) изводи, које потраже иноземске власти путем својих посланстава;
- 4.) изводи, којима се иште ослобођење од војничке обавезе;
- 5.) којима се иште право за једногодишње добровољце;
- 6.) којима се иште одпуст из стајаће војске услед наступивших законитих узрока;
- 7.) којима се иште женидбена дозвола за активне војнике, или такове, који су на допусту;
- 8.) изводи, који се прикључују пријавама за вођење војничке евиденције;
- 9.) изводи и породични извештаји о онима, који плаћају војничку порезу, било да те изводе звања, или приватне странке ишту;
- 10.) најпосле изводи, који су нужни за парничан или административан поступак, али само онда, ако се сиромаштво странке докаже.

На матр. изводе, који се или званично, или на војничку употребу, или због сиромаштва издају, има се с десне стране, преко од званичног

WWW.UNILIB.RS
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

броја забележити узрок и сврха, на коју су издати, или званична потражница дотичног звања по броју и датуму, које извод потражује, н. пр. „на основу сиротињске сведоџбе, издате у градоначелничком звању Новог Сада под бројем 150/890. од 25. јула, ослобођено од биљеговине“, или: „у војничкој ствари, на потражницу жабаљског надсолгабировата од 15. маја 1891. бр. 452. ослобођено од биљеговине“.

Б.) Матрикуларне сведоџбе.

Исписивање матрикуларних података дословце може често непријатно утицати на странке; тако на пр. родитељи, који су неко време у дивљем браку живили, па се тек доцније венчали, ишту крштено писмо детета свог, које је као незаконито крштено, али је накнадним венчањем родитеља постало законитим. Наравно да би за човека непријатно било да дозна, е је из незаконитог брака рођен. У таквим приликама дозвољено је издати у место формалног кршеног писма матрикуларну сведоџбу, у којој се о детету не спомиње, да л' је из законитог ил незаконитог брака рођено. У таквим приликама пристоји право епархијској духовној власти, да свештеника на издавање сведоџбе упути, у којој се постанак младенца не спомиње. И иначе су овакове сведоџбе како за црквену, тако и за грађанску употребу довољне.

А сад да видимо неколико закона и наредба државних власти, које се на овај предмет односе.

Наредба министарства богочасти и јавне наставе од 3. окт. 1869. бр. 17.346. наређује, да се на потражницу јавне власти у званичној ствари изводи издају бесплатно и без биљеге.

Наредба финансиј. мин. бр. 88773/1877. гласи, да су изводи и сведоџбе, које се сиромашнима издају, ослобођене од биљеге. За сиромаша се пак сматра онај, који нема више прихода ни за слуге, но колико је једнодневна надница у месту где пребива, — ако је у стању ту околност доказати сведоџбом општинског му поглаварства.

Исто наређује и наредба овог министарства од 19. јан. 1876. број 29722.

230. §. XX. зак. чл. од 1877. наређује, да

свештеник има на молбу општ. бележника бесплатно издати крштено писмо малолетних наследника. Друге изводе и сведоџбе — изузимајући сиромаштво — није дужан бесплатно издати. (Нар. култус-министра бр. 30188/877 и 30625/878, — и финансиј-министра бр. 58773/1878.)

Краљ. наредба од 1821. год. бр. 21067 вели, да свештеник има бесплатно видимирати признанице умировљених војника и чиновника; такове признанице не сме свештеник потписати за два три месеца у напред, него само за онај месец, за који признаница гласи.

Ако се из брака, који је бракоразводном парницом нападнут, није родило деце, или иста нису у животу, та се околност има свештеничком сведоџбом доказати. (Децизије краљ. курије бр. 2546/883, 3301/883, 6595/883.)

Сиротињску сведоџбу, коју оставља мунципија, има и свештеник потписати. Пошто се оваковим сведоџбама о болесницима, који се у јавним болницама лече, често дешавале злоупотребе, како би се материјално стање болесника затајало, то је министар наредио, да такове сведоџбе имају потписати у селима бележник, кнез и свештеник, а у градовима градоначелник и свештеник, који су за достављеност и истинитост истих одговорни у најстрожијој мери. (XVIII. зак. чл. 1871. и XLII. зак. чл. од 1870. год.)

Наредба култус-министра бр. 9432/1873 вели: свештеник је дужан сваки самртни случај одмах пријавити општинском поглаварству.

Наредба култус-министра бр. 10096/878, налаже свештеницима, да самртничке изводе оних хрватских поданика, који су у њиховој општини умрли (разуме се, ако је општина, где се смрт догодила, ван Хрватске) имају ех оффо припослати дотичном хрватском парохијском звању, где се умрли родно.

Наредба домобран. мин. бр. 5212/1875 вели, да се у породичне извештаје имају уписати сви, па и умрли чланови породице. Исто налаже и наредба овог министарства бр. 49450/1888.

У идућем чланку говорићемо о казнама за злоупотребе при вођењу и издавању матрикул. записника, извода и сведоџба. Г. В.

РАЗНОУЧЕННЕ НЕКОТОРИХЪ МѢСТЪ ВЪ СЛОВѢНСКЪИХЪ ЕВАНГЕЛИИХЪ,
 ОБНОВЛЕНІА.

У 22. ст. X. гл. од Јована у црквенословенском јеванђелију стоји: Быша же тогда обновленіа въ Іеросолѣмѣхъ, и зима бѣ: И хождаше Іисъ въ цркви въ притворѣ Соломѣни. Та реч обновленіа долази у свима издањима црквенословенскога јеванђелија. Иста реч долази и у српскословенском јеванђелију штампаном у Мркшиној цркви: Быше обновленіа въ іеросолѣмѣхъ и зима бѣ. И хождаше іс въ цркви въ притвори соломѣни. У мисалу од год. 1483. стоји: Створена соуть поновленіа въ ероусолѣмѣхъ и зима бѣ. И хожше ісоусъ въ цркви въ притвори соломоуни. У остромирову јеванђелију гласи та реч друкчије: Быша же тогда скаштеніа въ Іероусолѣмѣхъ и зима бѣ. И хождаше Ісоусъ въ цркви въ притворѣ Соломѣни. У асеманову јеванђелију гласи та реч као и у остромирову: быша же тогда скаштеніа въ Іероусолѣмѣхъ и зима бѣ. Као што видимо у остромирову јеванђелију гласи скаштеніа место обновленіа. У маринском јеванђелију имамо место обновленіа нешто друго: Быша же тѣгда ескеніа въ ерѣмѣхъ і зима бѣ. и хождаше іс въ цркви въ притворѣ соломѣни. У Никољском јеванђелију гласи то место овако: быше же тогда

никентіа въ ероусолѣмѣхъ, и зима бысть. и хождаше Ісоусъ въ цркви въ притворѣ соломоуни. Место никентіа долази у јеванђелију, које се налази у народној библиотеци у Београду скештеніа. У матици гласи то место овако: Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίρια ἐν τοῖς Ἱεροσόλοις καὶ χειμῶν ἦν. Та реч грчка ἐγκαίρια преведена је на словенски речју 1.) обновленіа, 2.) поновленіа, 3.) скаштеніа, 4.) задржана је грчка реч ескеніа, а у никољском јеванђелију никентіа ништа друго није него грчко ἐγκαίρια изопачено. Ἐγκαίρια зове се празник установљен за спомен обновљења, очишћења и освећења храма јерусалимскога, који је Антиох Епифан оскврнио. У најстарије време није се та реч ἐγκαίρια ни преводила на словенски, као што нам сведочи маринско и никољско јеванђелије, после је преведена речју скаштеніа, као што нам сведочи асеманово, остромирово и београдско јеванђелије, па за то и одговара са свим потпуно грчкој речи ἐγκαίρια, долази реч обновленіа у рускословенским, српскословенским и хрватскословенским (поновленіа) штампаним јеванђелијима.

Карловци

Јов. Жив.

ОДГОВОР

г. Јосифу Симићу, пароху у Брачевцима, на питање: да ли су свештеници у Хрватској ослобођени од плаћања општинског пореза и приреза.

Наишавши у 10. бр. овога листа у моме чланку: „Дошуне к чланку: „Преимућства свештеничког сталежа у опште“, под VIII., да свештеници у Угарској и Хрватској на основу §. 138. XXII. зак. чл. уг. сабора од 1886. год. не плаћају на своју парохијску сесију општински прирез, а не нашавши код кр. котарске власти у Такову поменути зак. чланак, Ви ме у своме писму, писатом на васкре, упитасте у име своје и своје сабраће околних свештеника: да ли у истини §. 138. XXII. зак. чл. уг. сабора од 1886. год. важи и за свештенике у Хрватској?

А то питање стависте на мене с тога, што Ви и Ваша сабраћа плаћате на своје парохијске сесије и велики општински прирез и порез.

На то питање ево Вам одговора: Важи г. Јосифе исти §. 138. XXII. зак. чл. уг. сабора од 1886. год. и за свештенике у Хрватској, а о томе се можете уверити, ако отидете ма у који котарски уред, те умолите господу да вам покажу: „Уредовну збирку закона о изравним порезима“, свеску I. и IV., те ћете у првој штампаној 1883. у Будапешти, на стр. 159. наћи на §. 27., у ком се ово вели:

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.unibg.org §. 27. Државни уредници, војнички часници, домобрански часници, муниципални чиновници и уредници и пучки учитељи, опроштени су и на даље од општинскога пореза гледе својих службених доходака. (XLVII. зак. чл. уг. сабора од 1875. год.)

Опаска 1. На исти начин, опроштени су од општинског пореза и духовници гледе оних својих надарбина (бенефиција), које уживају искључиво иза духовничкога уреда, који у дотичној црквеној општини обнашају. (§. 124. XXIII. зак. чл. уг. сабора од 1871. год.)

Опаска 2. У овом §. споменути чиновници, опроштени су од наплате за јавне радње и од намета жупанијских.“

А у другој, штампаној 1889. у Загребу, друго издање, на стр. 114. наћи ћете на §. §. 132. и 133., у којима се ово вели:

„§. 132. Државни уредници, војнички часници, домобрански часници, муниципални чиновници и уредници, и пучки учитељи опроштени су и на даље од општинског пореза гледе својих службених доходака. (§. 27. XLVII. зак. чл. уг. сабора од 1875. год.)

§. 133. На исти начин опроштени су од општинскога пореза и духовници гледе оних својих надарбина (бенефиција), које уживају искључиво иза духовничкога уреда, који у дотичној општини

обнашају. (§. 138. XXII. зак. чл. уг. сабора 1886. год.)

Можете, г. Јосифе, загледати и у књигу: „Финанцијални закони и прописи о изравним порезима“, што ју је издао у Загребу 1888. год. Самуел Коцијан, те ћете у њој на стр. 200. наћи оно исто, што се налази на стр. 159. прве поменуто збирке.

Из овог се дакле са свим јасно види, да ми свештеници, како у Угарској тако исто и у Хрватској, не плаћамо општински порез и прирез како на своје парохијске сесије, плату, и остале парохијске приходе, тако исто ни наплату за јавне радње и намете жупанијске, и ако сте Ви и Ваша околна сабраћа свештеници, или ако има још ког другог брата свештеника, да је све то до сада плаћао и да плаћа, Ви сви можете и имате право, да на основу напред реченог тражите, да Вам се поврати све оно, што сте до сада незаконито издали.

Ово Вам је, г. Јосифе, одговор на Ваше питање, и стојећи Вам и на даље на услузи, остајем

Земун, 18. априла 1892.

Ваш у Христу брат
Димитрије Руварац,

ОТРОМ ДИМИТРИЈЕ РУВАРАЦА У ПАРОХ ЗЕМУНСКИ.

Л И С Т А К.

БЕЛЕШКЕ.

— (Извештај о априлским седницама епарх. управе бачке.) I. Дана 15. (27.) априла о. г. држана је седница административног одбора епархије бачке под председништвом Његове Светости г. Патријарха Српског Георгија. — Од важнијих предмета, који су у овој седници расправљани и решени, епомињемо ове: 1.) По наредби вис. министарства богочасти и јавне наставе, оне цркв. општине, који на цел оправке својих св. храмова моле државну припомоћ из дотације законодавним путем одређене на цели источно-православне цркве — имају уз своје молбенице увек прилагати и односни трошковник и грађевни план, који се на оправку или градњу односи. — 2.) Пошто је саборски одбор епарх. управу известио, да за држање најновијег срп. прав. народно-црквеног сабора

средстава нема, јер је од распорезаних саборских трошкова у износу од 24.000 фор. до сад скупљено само 3000 фор., а та је свота до сад готово већ потрошена, пошто без уплате саборских трошкова не може бити ни говора о држању нар. цркв. сабора — на основу наредбе саборског одбора позваће се по ново подручне црквене општине на журну уплату саборских трошкова, који ће се сад већ и путем есекуције утеривати. — 3.) У погледу исплате, односно осигурања старијих рестанција саборских трошкова и верозаконског приноса — на основу наредбе саборског одбора — даће се цркв. општинама сада последњи преклузиван рок, у којему морају, под теретом строге одговорности или дуговине своје у готовом исплатити, или на исте дуговине издати од себе правоваљане обвезнице, по штампаном образцу, који је од саборског одбора на-

кнадно исправљен. — 4.) Брзојавној молби, да се обустави ексекуција против старо-бечејских дужника саборских трошкова и верозаконског приноса — администр. одбор није могао задоста учинити. — 5.) Пошто се у управи цркв. општине новосадске, а нарочито у руковању са црквено-општинским и закладним имањем од стране епарх. власти приметили некоји недостатци, неправилности и незаконности, које управа цркв. општине новосадске од епарх. управе потраженим и принесеним писменим изјасњењем својим није била у стању оправдати — против управе цркв. општине новосадске наређена је истрага, коју ће спровести истражно поверенство, којему су одређени за чланове: Милан Тирић прота новосадски, Душан М. Јовановић и Сергије Ша-крак-Нинић, а уз њих још као стручњак у рачунским стварима: Ђ. Бељански, епарх. ревизор. Поверенство ће имати свестрано и темељно испитати целокупно стање, управу и руковање цркв. општине новосадске — и о свему епарх. управи подробен извештај поднети. — 6.) На основу довршене истраге, ослобођен је од оптужбе — под извесним условима и обвезама — бивши суспендовани цркв. одбор у Мољу. — 7.) Узет је на знање извештај истражног поверенства, које је спровело истрагу у цркв. општини сомборској, и учињено је расположење, да се примећене неправилности отклоне. — 8.) Узет је на знање извештај окр. протопресвитера ст. бечејског, да су цркв. општине подручног му протопресвитерата своје црквено-општинске зграде код франко-угарског друштва од пожара осигурале, а оне цркв. општине, које то још учиниле нису, позваће се да учине. — 9.) Пожурују се цркв. општине, да уплате своје приносе у епарх. фонд за прошлу годину, јер скоро имају исте приносе и за текућу годину исплатити. — 10.) Цркв. општини у Ла-лићу дозвољено је, да може продати 7 јутара црквено-општинске земље за цену од 2725 фор. — 11.) Узет је на знање извештај цркв. општине у Сенти, о стању и руковању закладе пок. Бене Брановачког и наређено је цркв. општини, да за исту закладу што пре устроји сходно основно писмо — а приказани закладни рачуни издани су на ревизију. — 12.) Призив цркв. општине ст. бечејске против начелног решења епарх. управе, донесеног у погледу исплате саборских трошкова и верозак. приноса спровешће се саборском одбору — као и призив цркв. општине сентомашке против решења, да цркв. турси

имају бесплатно служити. — 13.) Наређена је нова организација цркв. општине у Брестовцу и Ков. Св. Ивану. — 14.) Одобрени су предрачуни и рачуни некојих цркв. општина. — Свега је решено 65 предмета.

II. Други дан држана је седница епарх. консисторије бачке такођер под председништвом Његове Светости г. Патријарха Српског Георгија. — Од важнијих предмета, који су расправљени и решени, помињемо: 1.) Објављена је консисторији смрт Његове Екцеленције пок. епископа будимског Арсенија Стојковића и узето је с одобрењем на знање президијално расположење о посмртним почастима у спомен упокојеног епископа — уз то је консисторија решила, да будимској консисторији пошаље писмено саучешће и кондоленцију. — 2.) Управи ађанске земљоделске школе саопштавају се празнични дани, у које су срп. прав. ученици ослобођени од похађања школе. — 3.) На све иноверне, државне или комуналне средње школе као и на стручне заводе изашиљу се од стране консисторије дотични окр. протопресвитери, да присуствују и руководе завршне годишње испите из веронауке, евентуално и из српског језика, те да о резултату консисторију у своје време известе. — Управе истих средњих завода умољавају се, да дотичном окр. протопресвитеру, као консе. поверенику саопште дан испита — а повереницима се даје потребна инструкција. — 4.) Дозвољен је тромесечни допуст — ради лечења порушеног здравља — пароху ађанском, Јовану Павловићу. — 5.) Узети су на знање извештаји окр. протопресвитера сомборског, да је јеромонах Василијан Чварковић пристављен за администратора парохије дероњске, а јереј Јован Трифуновић за администратора парохије бајеке. — 6.) Одбијен је као задоцњен призив цркв. општине ст. футошке, уложен против консе. одлуке, којом се тамошња прва парохија оставља у I. плаћевном разреду. — 7.) Одобрене су и усвојене од ст. бечејске општине приказане скице за иконе у ст. бечејској цркви, што их израђује Урош Предић — те ће се исте скице уз неке споредније примедбе непосредно доставити сликару-уметнику на израду. — 8.) На захтев вис. кр. уг. министарства за земаљску обрану, тражило је вис. кр. уг. министарство богочасти и јавне наставе, да подручни срп. прав. евштеници о смрти војничких и војнообвезних лица ради брже администрације, уз изводе из записника умрлих прилажу уједно и мађарски

превод истих извода. На то је одговорено вис. министарству, да се срп. прав. свештеници на правном темељу и на основу закона и законитих наредба не могу приморавати, да уз оригиналне матрикуларне изводе, прилажу и мађарски превод истих извода. — Одговор тај нашло је вис. министарство потпуно оправданим и таквим, да му се са правног и законитог гледишта ништа не може приговорити — али ипак је вис. министарство препоручило, да се баш у интересу срп. прав. верних и у интересу брже администрације, ако је можно уз оригиналне изводе прилажу и мађарски преводи. — Одговориће се вис. министарству, да консисторија остаје при пређашњој својој изјави већ и за то, јер многи подручни свештеници и не знају мађарски, али онима који знају мађарски консисторија ће препоручити, да уз ориг. матр. изводе војнообвезних лица прилажу — ако је можно — у интересу самих верних и мађарски превод, или бар текст извода написан ради лакшег читања — латиницом. — Решено је свега 53 предмета.

— (Књижевни одбор „Матице српске“) држао је 16. (28.) априла о. г. своју седницу, из које саопштавамо ове важније ствари: Узет је на знање извештај о изасланству, које је у име „Матице српске“ поздравило Јована Ђорђевића, члана књижевног одељења и професора велике школе у Београду, приликом његова јубилеја 12. (24.) априла о. г. — За штампане књижевне радове у 169. свесци „Летописа“ одређене су награде овим писцима: дру Радивоју Симоновићу 90 фор. за чланак: „Манастир Житомислић у Херцеговини“; — 2.) дру Ђорђу Дери 70 фор. за саставак: „Успомене из Италије“; и 3.) дру Стевану Павловићу 50 фор. за чланак: „Књижевност у Пољака“. — На основу оцене дра Милана Савића примљена је за „Летопис“ књижевна расправа Данила А. Живаљевића с натписом: „Андрија Качић-Миошић“, и писцу је одређена награда од 120 фор. — Примљена је за „Летопис“ Шекспирова драма „Цар Лир“ у преводу дра Лазе Костића, и преводиоцу одређена је награда од 300 фор. за пети превод. — Издани су на оцену ови рукописи: 1.) Јовану Живановићу у Карловцима чланак: „Неколико речи, којих нема у Вукову речнику“ и које је скупио у Срему и растумачио Дамјан Шерадовић; — 2.) дру Милану Савићу шаљива игра у једном чину од непознатог писца с натписом: „Из великог света“; — 3.) Сави Петровићу

књижевна расправа: „И. С. Тургењев“ од Јована Максимовића, професора из Зајечара; — 4.) Милану А. Јовановићу чланак: „Прадомовина Срба“ од непознатог писца; — 5.) Сергију Шакраку-Нинићу стара писма, која се тичу историје српског народа и која је за „Летопис“ поднео А. Сандић; — и 6.) Аркадију Варађанину чланак: „Јован Амос Коменски“ од непознатог писца. — На основу оцене члана Милана А. Јовановића није примљена понуда Милоша Савића из Арада за откуп неких старинских рукописа. — Остали предмети били су од мање важности.

ЧИТУЉА.

— († Сава Телечки) јеромонах манастира Бездина и администратор парохије у Товладији, преминуо је после мучног и тешког боловања на Цвети 29. марта о. г. у 31-вој години свога живота у Фењу код своје родбине.

Покојник се родио у Срп. Неузини. Свршив у Карловци 3 гимн. разреда ступио је у манастир Бездин за приправника, где се после и закалуђерио. Као калуђер био је како од своје братије тако и од народа из околине јако обљубљен, јер је био примеран, смирен и добродушан калуђер.

Као администратор парохије у Товладији служио је 4 године на опште задовољство.

Поред свештеничких дужности обављао је у тој малој општини и учитељске дужности са великом ревношћу.

Сахрањен је уз саучешће многобројног народа из места и околине. При погребу му учествовао је од стране властелинства г. Михаило пл. Чарнојевић. Чинодјејствоваху при погребу: Драгутин Живковић, парох и протопреосв. намесник модошки, који је и сходно слово изговорио, даље свештеници: Јован Мишић, пардањски, Јоца Јовановић, иванђански, Миливој Мишић, итебејски, Николај Попа, фољански и о. Самуило Поповић, адм. фењски, и г. М. Ковиљчић, учитељ модошки. Како при богослужењу тако и при опелу појало је српско црквено певачко друштво фењско, које је о. Самуило руководио.

Нека је покојнику вечан спомен и лака црна земљица!

О Г Л А С И.

К. Бр. 205.
1892.

СТЕЧАЈ

43, 1—3

На упражњено ђаконско место у Вел. Ки-
кинди.

Конкуренти имају своје инструјисане молбе-
нице од првог уврштења овог стечаја у нови-
нама рачунајући, за 4 недеље дана потписаној
консистоорији поднети.

Консистоорија епархије темишварске.

СТЕЧАЈ.

41, 1—3

На једно учитељско место за више разреде
на српским вероисповедним школама у Сенто-
машу овим се расписује стечај.

Са овим местом скопчана је плата од 500 фор.
а. вр. у готовом; 4½ лан. земље à 2.200 □ °;
стан у натури; за 3 хвата дрва 54 фор.; за 3
хвата сламе 30 фор.; за школску послугу 30 фор.;
за писаће потребе 15 фор. и за школски огрев
40 фор.

Новоизабраном учитељу спадаће у дужност
све законом прописане дужности како у школи,
тако и у цркви обављати.

Рок стечају до 31. маја о. г.

Из седнице школског одбора, држане у Сен-
томашу 15. априла 1891. Школски одбор.

ОБЈАВА.

37, 2—3

Свима потребујућим зајма овим се до знања
ставља, да под управом потписаног патроната
има око 40.000 фор. расположивог новца за из-
давање на хипотекаран зајам уз 6% камату.

У Карловци, 15. (27.) марта 1892.

Патронат срп.-прав. велике гимназије
карловачке.

Е. 417.
1. 15.

СТЕЧАЈ

40, 2—3

Ради попуњења упражњеног парохијског ме-
ста у Старој Молдави, са платом четвртог
разреда.

Молитељи имају своје ваљано инструјисане
прозбе путем својих власти најдуже до 15. (27.)
маја о. г. овој Консистоорији послати.

Из седнице епарх. Консистоорије у Вршцу
23. марта (4. априла) 1892. држане.

СТЕЧАЈ.

44, 1—3

У извршењу закључка одбора овога од 26.
фебр. 1892. бр. 33/22. расписује се стечај за
попуњење два учитељска места на селиштима
српске православне општине у Молу. Плата је
300 фор. годишње, 20 фор. у име учитељскога
и школскога огрева и слободан стан. На места
ова могу се тражити оспособљени учители и
учитељице а молбенице подносе се у року од
6 недеља дана потписаноме одбору.

У Новом Саду, 19. априла 1892.

Епархијски школски одбор бачки.

Бр. Е. 145.
К. 184. ex 1892.

ЕДИКТ.

39, 2—3

У бракоразводној парници Милоша Кнежевића
становника сентомашког, против супруге своје
Паве Кнежевић рођ. Живановић, којој је место
пребивања непознато, овим се позива иста ПAVA
Кнежевић рођ. Живановић, да у року од 90 дана,
рачунајући од првог саопштаја овога едикта, или
потписаној консистоорији лично предане или ме-
сто свога пребивања консистоорији обзнани — по-
што ће се у противном случају бракоразводна
парница супруга јој Милоша и без њезиног уче-
шћа по закону довршити.

Из консистооријске седнице епархије бачке,
држане у Новом Саду 17. (29.) марта 1892.

Консистоорија Епархије Бачке.

РУСАВЦА

42, 1—6

БЛАТНО КУПАТИЛО У МЕЛЕНЦИ

(у торонталској жупанији, жељезничка станица)

отвара се 1. (13.) маја и траје до 3. (15.) септембра.

Ово купатило препоручује се свима онима
који пате: од шкрофула и отечених жлезда, од
реуматизма и костобоље, од тако зване неурал-
гије, од сваковрсних рана, отока у зглавцима, од
свраба и других кожних болести и т. д.

Част је управном одбору штов. посетиоце
купатила и о томе известити, да се за доброт
гостионичара побринуо.

За даље извешће ваља се обратити на

У Меленци, априла 1892.

Управни одбор купатила.

„Српски Сион“

излази сваке недеље на великом табаку.

Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Хер-
цеговину на годину 4 фор., на по године 2
фор., а на четврт године 1 фор. За стране
земље на годину 5 фор. Из Србије прима
претплату књижара В. Валожика у Београду.

Поједини бројеви стају 10 новчића.

Претплата и огласи

шаљу се издавачкој српској књижари и штампарији Браће М Поповића на главној пијаци, а
рукописи уредништву „Срп. Сиона“ у Нови Сад.
За огласе и објаве плаћа се по 6 новч. од
једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут
по 30 новч.

Рукописи се не враћају.